

Arbetsmarknadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till arbetsmarknadsnämnden

Datum:
2022-04-11

Diarienummer:
KSN-2021-03465

Handläggare:
Eva Hellstrand

Svar på motion om rätt till SFI för asylsökande och papperslösa från Lovisa Johansson (FI) och Stina Jansson (FI)

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** avslå motionens första och andra att-sats, samt
2. **att** besvara motionens tredje att-sats med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Lovisa Johansson (FI) och Stina Jansson (FI) föreslår i en motion väckt 13 december 2021

- att asylsökande i Uppsala kommun ska erbjudas Svenska för invandrare (sfi),
- att papperslösa i Uppsala kommun ska erbjudas Svenska för invandrare (sfi), samt
- att utreda hur Uppsala kommun kan säkerställa att kvinnor och transpersoner har lika möjligheter som män att komma i gång tidigt med sfi och tillgodogöra sig utbildningen.

Beredning

Ärendet har beretts av arbetsmarknadsförvaltningen och kommunledningskontoret.

Föredragning

I skollagen regleras rätten att läsa svenska för invandrare (sfi). Asylsökande och papperslösa betraktas som bosatta i Sverige vid tillämpning av skollagen, men deras rätt till utbildning är begränsad. Enligt skollagen 29 kap. 2–3 §§ (2010:800) har de inte rätt till sfi eller annan utbildning inom komvux.

I Uppsala erbjuds i stället flera andra möjligheter att ta del av det svenska språket. Som exempel kan nämnas Röda Korsets verksamhet, där exempelvis en aktivitet kan handla om "walk and talk" där personer från Röda Korset samtalar med deltagare på svenska om vad de ser i omgivningen. En annan aktivitet kan handla om att nya ord lärs ut via olika sätt, till exempel lära sig hur man tar bilder med mobilkamera fast det egentliga syftet är att öva svenska. Det finns också möjligheter att lära sig svenska i Uppsala genom kurser i svenska för asylsökande vid Uppsala folkhögskola samt via studieförbunden.

Olika kyrkor bedriver också språkcaféer i Uppsala. Med koppling till Eumeniakyrkan erbjuder den ideella organisationen Nyby vision undervisning i svenska för asylsökande, som även görs tillgänglig för föräldrar med små barn genom barnverksamheten Jollen. På stadsbiblioteket anordnas språkträff en gång i veckan och det finns även möjligheter att öva språk på fler bibliotek.

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar som huvudman för kommunal vuxenutbildning som bedrivs i egen och upphandlad form. Det innebär att det är arbetsmarknadsförvaltningen som arbetar med frågor som exempelvis utbud och antagning till komvux (inklusive sfi). Det görs ingen skillnad beroende på kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, eller sexuell läggning när det gäller antagning till reguljära sfi-studier.

Dock behöver i princip alla som antas till sfi ha ett personnummer. Detta innebär för transpersoner, som har uppehållstillstånd men saknar personnummer utifrån könsidentitet, att de behöver tilldelas ett tillfälligt personnummer som antingen anger man eller kvinna vid registrering i systemet. Detta kan möjligen under en tillfällig period innebära ett upplevt obehag om det inte stämmer överens med den upplevda könsidentiteten. Rätten och möjligheten till sfi påverkas dock inte utifrån målgruppen och skolorna arbetar under utbildningen i frågor kring värdegrund och mot diskriminering enligt planer mot kränkande behandling som nyligen uppdaterats för 2022.

För nyanlända med etableringsersättning som ska läsa sfi finns ingen kö till utbildningen utan sökande får direkt plats till närmaste startdatum, var fjärde vecka året om. Nyanlända sökande behöver inte invänta tilldelning av personnummer utan kan ansöka till sfi så snart de fått beslut om uppehållstillstånd.

En uttalat prioriterad målgrupp är utrikesfödda kvinnor. I projekt Heltidsplan Nyanlända har det per 21 mars 2022 skrivits in totalt 462 personer, av dem är 286 kvinnor. Projektet erbjuder individuellt anpassade insatser som komplement till ordinarie sfi-undervisning som ska möjliggöra att vägen till egen försörjning via arbete eller studier förkortas och effektiviseras.

En annan särskilt riktad insats inom sfi för kvinnor är den sfi-undervisning som sedan flera år bedrivs i Gottsunda i samarbete med öppna förskolan. Det handlar om föräldralediga kvinnor som läser sfi eller svenska som andraspråk. Ett särskilt projekt har knutits till verksamheten i samarbete med Svenska kyrkans vänfamiljsverksamhet. Det övergripande syftet med projektet är att bryta språklig och social isolering och därmed förkorta tiden från nyanländ till etablerad i samhället och få en stegförflyttning närmare arbetsmarknaden.

I arbetsmarknadsnämndens verksamheter finns sedan december 2021 en jämställdhetsstrategi. Strategin ska ses över varje år och uppdateras vid behov i samband med en årlig rapport till nämnden. Målet med strategin är ett jämställt arbetsmarknadsinträde som är en av förvaltningens styrande principer.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 11 april 2022
- Bilaga, Motion om rätt till SFI för asylsökande och papperslösa från Lovisa Johansson (FI) och Stina Jansson (FI)

Arbetsmarknadsförvaltningen

Lena Winterbom
Förvaltningsdirektör

Motion: Rätt till SFI för asylsökande och papperslösa

Feministiskt initiativ vill utöka Svenska för invandrare (SFI) så att även asylsökande får lära sig svenska. På det sättet inkluderas fler i samhället. Vi vill säkerställa att kvinnor och transpersoner har lika möjligheter som män att komma igång tidigt med SFI och tillgodogöra sig utbildningen.

För att få möjlighet att läsa SFI behövs dock först ett uppehållstillstånd. Detta är ett stort hinder för inkluderingen. Med dagens långa handläggningstider i asylprocessen handlar det om en förlust av mycket värdefull tid som hade kunnat läggas på att lära sig svenska. Språket är nyckeln in i arbetslivet och till samhället. Asylsökande som vill lära sig svenska för att komma in i samhället och kunna försörja sig när de fått uppehållstillstånd, skulle kunna göra det så mycket enklare om SFI även var tillgängligt för asylsökande och papperslösa.

Med anledning av detta yrkar vi att:

- Asylsökande i Uppsala kommun ska erbjudas Svenska för invandrare (SFI).
- Papperslösa i Uppsala kommun ska erbjudas Svenska för invandrare (SFI).
- Utredda hur Uppsala kommun kan säkerställa att kvinnor och transpersoner har lika möjligheter som män att komma igång tidigt med SFI och tillgodogöra sig utbildningen.

Lovisa Johansson (F!)

Stina Jansson (F!)